NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 13. aprila 1853. *List 30.*

Podúk v hmeljoreji.

(Konec.)

Basanje hmelja v cehte.

To delo se še le opravlja, dokler se hmelj na velicih sežinj visocih kupih ne vgreje, in se takole zdeluje. Na nezašiti konec cehte se priveže obroč tako širok kakor je cehta; en delavec stopi v njo z zavezano glavo, po tem se vzdigne odperti konec cehte kviško, da samo nje spodnji konec na tleh sloní, in se terdno za strop priveže. Na to se hmelj po malem noter stresa, da ga delavec proti enakomerno po celi cehti zatlači, dokler ni cehta polna.

Tako spravljeni hmelj je pripravno blago za prodaj, ktero eno leto svojo vrednost ohrani, potler pa čedalje več peša. Za tega voljo naj vsakter hmeljnikar gleda se ga znebiti, preden se nov pridela.

Raba hmeljnega perja in mladík.

Hmeljno perje in mladíke ali tertice je govedom, posebno pa ovcam in kozam prav prijetna piča, ki pomnoží molžo. Za to rabo naj se hmeljovje dobro posuší, spravi in do novega leta poklada, sicer postane pusto in neokusno, pa tudi ni več tečno.

Opravila v hmeljniku po tergatvi.

Je hmelj potergan in hmeljovje iz hmeljnika spravljeno, se mora natič pobrati, iz hmeljnika znositi, in čez zimo dobro spraviti, da ne pognije, pa tudi, da ga ljudjé za kurjavo ne pokradejo.

Po zveršenju tega dela naj se hmeljnik, če je potreba, dobro pognojí in po tem kot prejšnje leta križom preorje.

Tako so dodelane letne opravila v hmeljniku.

Vrednost hmeljovega pridelka.

Hmeljov pridelk je nektero leto obilen, nektero pa clo majhen.

Po dostoletnih skušnjah da s hmeljem zasajeni oral (joh) sveta od leta do leta do **9** centov hmelja, kterega vrednost je, cent po nizki ceni na leto le po **30** fl. računjen, **270** fl.; hmeljovja za klajo ali nastel se smé rajtati **32** centov po **20** kr., kar verže **10** fl. **40** kr.; skupšina **280** fl. **40** kr. Vsi stroški enega leta znesejo do **210** fl., ostane tedaj čist dohodek od orala **70** fl. **40** kr., kterega noben drug pridelek ne doseže.

Kdor more, naj se nikar ne prenagli s prodajo hmeljnega pridelka, ker je proti pomladi navadno dražji. Če pa poleti nov pridelk dobro letno obeta, je varno, se starega hmelja pred ko pred znebiti, ker mu bode šla cena dan za dnevom nazaj.

Sklep.

Omenjene težave in nevarnosti pri hmeljoreji, verh teh še veliko preskakovanje cene ostrašijo marsikterega se ž njo pečati, pa vendar se je vsakter previden kmetovavec, kteri dohodke hmelja dobro pomisli, gotovo po malem loti.

Kako s hmeljem ravnati, da bo prav, smo dostojno razložili v nazočem poduku. **J. O.**

Il kot gradivo.

Ta snova je za zidarijo neobhodno potrebna. Z ilam namreč se morajo vsi zidovi zvezati in uterditi, ki so ognju in vročini izpostavljeni, kakor dimniki, ognjiša in ognjopaži.

Ravno tako potreben je il za napravo sušivnic in pečnic; navadno apnéno mavto bi tù ogenj kmalo pokončal.

Nežgane opeke iz ilovice se zamorejo le z ilom zazidati; sploh, vse hišno zidovje se dá iz samiga ila napraviti, in take staniša postanejo prav zdrave in prijetne: ker il gorkote skozi se ne spuša — torej so pozimi gorke, poleti hladne, verh tega pa jako ognjovarne.

Le škoda, da ilovje in tako zidovje prerade miši in podgane podrovajo, in da tako pohištvo razpadljivo postane.

Tako imenovana varčna mavta (Sparkalk), ki jo iz ila, peska in apna napravljajo, za zidanje ni prikladna.

Il se močno vsuší. To se vidi po tem, ker en kubiški čevelj vlažniga ila počez **109** funtov, ravno toliko vsušeniga ila pa le **100** funtov vaga. Za tega voljo se mora pri zidanju z ilam na to njegovo lastnost dobro paziti.

Starozgodovinski pomenki.

VOSEGO. SACRVM.

Muchar ex Grutero Gesch. d. Stei. I. pag. 409.)

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«)

Že smo rekli, da je podoba Višnuta bila voda. Vodo so stari narodi imeli za pervíno, in vse organičke stvarí so po njihovih mislih prišle iz vode [1]). Zato v Višnutovem častju najdemo dvé vodni avatari: Matsja-avataro, spremeno v ribo, in Kurma-avataro, spremeno v karmo, krmo, to je, želvo. Med vodnimi živali pa se tudi najde kača, in od Višnuta se piše, da se na kači po morji pelja [2]).

[1]) Creuzer Symbol. I. pag. 394. — [2]) »Višnu deaster piše Paullin (System Bram. 178. in 288) per serpentem Sessen vel Vasughi dictum super quo requiescit adumbratur«.

Gori navedeni napis se glasí: „Vosego sacrum“, in brez dvombe Vosegus ni druga, kakor indička Vasughi. Saj še je v slovenskem jeziku ostala indička beseda „vož“, poljski „vęž“, kar kačo pomeni. Ni sicer povsod poznana, ali s pridavkom slepi vož, slepovož, die Blindschlange, jo pozna vsakdo. Čerko ž je teško z latinskimi pismenkami izraziti, zato bo se gotovo brati moglo Vožego. Besede Vosegus kakor lastno imé nisem še dozdaj na rimskih kamnih nikjer našel; al besedo Sossius [3]) večkrat, kar na indičko Sessen opominja.

Pa bo kdo morebiti vprašal: jeli se najde v severno-slovenskem basnoslovji častje kačje? Ne enkrat, temoč pogosto! V spominkih jutrebožjih *(Monum. Intreboc. pag. 77.)* se govorí od nekega boga Potrimba, kterega vsi slavenski basnoslovci za Radegosta imajo, samo, da je to priime dobil, ker za potrebe ljudí skerbí. Že Nemec Ekhard je imé „Potrimba“ izpeljal iz „potreba“ [4]).

Da je indički Višnu od svoje perve mladosti do nar višje starosti za potrebe terpečega človečanstva skerbel, učí nas indičko bogoslovje. Ravno tako njemu prilični Radegost. Visokoučeni Creuzer *(Symbolik I.)* reče, da je kača znamnje zraka, kteri svet obdaja in kteri je za rast vsega, kar človeku za živež služi, neobhodno potrebin. Od boga „Potrimba“ piše tudi Guagnini [5]). Tudi Višnu plava v mlečnem morju na kači sedeč [6]), in Paull. *(pag. 203)* piše: „Serpentibus sacris lac in vase apponunt“. Narbut litvanski historik *(I. Taf. II. Fig. 7.)* navodi kačo s človečjo glavo in na glavi svetlo krono. Komu ne pridejo hitro na misel vse povesti od kronanih kač? Tako bi en rimsk napis razložili, kteri jasno priča naše indičko pokolenje in starobilost v Noriku in Panonii.

(Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* V versti slovanskih časopisov v cesarstvu austrianskem (glej list 15. in 16.) sta še sledeča *poljska:* Wianki, časopis za ženstvo, izhaja v Lvovu, vreduje ga gospá Goczalkowska; s časopisom „Blawatki“ skupej velja za četert leta 2 fl. 30 kr., — in Blawatki, časnik za mladíno; vrednica gospá Goczalkowska; izhaja vsak mesec po pol pôle v Lvovu; po pošti za četert leta velja 1 fl.

Českí časniki so: 1) „Pražske noviny“ (vraden list), vrednik gosp. Jos. Šesták, izhajajo v Pragi vsaki dan po celi poli z oznanikom; poštna cena 12 fl. 2) „Slovenske noviny“ (vraden časnik za slovensko) izhajajo na Dunaji trikrat v tednu; vrednik jim je gosp. Daniel Lichard; poštna cena 6 fl. 3) „Moravski narodni list“, v Berni, vrednik gosp. L. Hausman; poštna cena 3 fl. 44 kr. 4) „Cyrill a Method“ (katolišk list za cerkev in šolo), v Banski Bistrici, vrednik gosp. M. Chrástek, poštna cena 4 fl. 30 kr. 5) „Hlas Jednoty katolické, v Berni, vrednik gosp. Fr. Poimon, poštna cena 1 fl. 48 kr. 6) Katolické noviny pro obecny lid, v Pešti, vrednik gosp. J. Paliarik, poštna cena 3 fl. 7) „Lumir“, lepoznansk list, v Pragi, vrednik gosp. J. B. Mikovec; poštna cena 5 fl. 40 kr. 8) „Živa“, naravoslovsk časnik, v Pragi, vrednika sta mu gosp. dr. Purkyně in Jan Krejči, izhaja vsaki mesec na 2 polah, po pošti 3 fl. 24 kr. 9) „Tydennik“, kmetijsk list, v Pragi izdaja ga kmetijska družba, vreduje gosp. dr. Fr. S. Kodym, poštna cena 3 fl. 10) „Škola“, šolsk časnik, v Pragi, vrednik gosp. Jož. Havelec, izhaja v zveskih 5 pôlnih, veljá 3 fl. 4 kr. 11) „Časopis k prospehu oprav na gymnasiích, naši době přiměřenych“, v Pragi, vrednik gosp. J. Jungmann, izhaja v dvamesečnih zvezkih po 3 pôle; cena vsih 6 zvezkov je 3 fl. 12) „Pražsky posel“, podučen in kratkočasen list za narod jezika českega, v Pragi, vrednik gosp. J. V. Houška; vsak zvezek 12 kr. 13) „Časopis Českeho Museum, izdaja ga matica česka, vrednik gosp. Vaclav Nebesky, cena 2 fl.

Vsih slovanskih časnikov skup je tedaj 37, med kterimi rusinski 1, poljskih 10, jugoslavenskih 13, česko-slavenskih 13; — izhajajih v Pragi 8, v Lvovi 8, v Zagrebu 5, na Dunaji, Pešti-Budinu, v Krakovi, Ljubljani, Berni, Celovcu in Novem Sadu po 2, v Zadru in Banski Bistrici po 1.

* V Petrogradu v cesarski akademíi je naložena istinga bogatega Demidova, ktere obresti se vsako leto za darila najizverstnišíh spisov porabijo. Daril je več po 1428 in po 714 rubljev.

* Za učenost in umetnost toliko uneti Moskvičan Golubkov, ki je v poslednjih letih okolj 40.000 rubljev za vedniške namene daroval, je 500 rubljev arheologiškemu društvu podaril za najbolji spis: „O penezih Samanidov“.

* Moskovski pisatelj Undolsky je najdel v nekih starih bukvah starodavno, zlo imenitno rusko pesem. Vzeta je iz časa Igora in je sestrica prekrasne pesmi „vojne Igorove“.

* Gregor Frideburg izdaja v Petrogradu imenitno delo pod napisom: „Ruski cesarski dom Romanovcov.“

* „Naukovo društvo“ v Krakovi izdeluje v 7 oddelkih splošni imenoslovni slovnik.

* Kar se menda ni zgodilo, kar so Turci Carigrad v svojo pest dobili, se je letos pripetilo, namreč, da je ondi kapucinar postne pridige imel, in sicer -- v turškem jeziku.

* V Pragi se bo napravila prihodnje leto obertniška škola, v kterej se bodo razni predmeti v českem jeziku učili.

Ozir po svetu.

Zgodovinski ozír v sveto deželo.

Gospodár svete dežele, kjer se je Jezus rodil, kjer je živel in umerl, je zdaj Turk.

Ker pa so te svete mesta poslednji čas spet o politični zadevi tolikšno važnost zadobile, da se, kakor naši bravci vedó, dva vladarja — Rus in Francoz — za veči oblast o njih potegujeta, podamo v sledečem popis, kako je o ravno ti zadevi kadaj bilo.

Še le o 16. stoletju pod kraljem Francom I. so Francozi veči oblast v teh krajih si pridobili. Leta 1620 je francoski poslanec v Carigradu od sultana Osmana dosegel patent (hattišerif po turško), po kterem so bili sveti kraji frankiškim mnihom v lastníno dani. Štirnajst let pozneje pa so Greki (staroverci) sultana tako dolgo naganjali, da je njim omenjene mesta v last dal. V letu 1673 je bilo varstvo svetih krajev sopet Francozom očitno dogotovljeno, kar pa turške vlade ni motilo, da bi ne bila ravno tistih pravíc, ktere je Francozom dovolila, dovolila tudi Grekom. Kmalo pa je spet božji grob in cerkev

— [3]) Ankershofen IV. 505. — [4]) Derivatur autem vox Potrimbus a sorabico nomine potreba sive potrebny egenus, indigens a verbo trebam, quod significat egeo, indigeo (Monum. Intreboc. pag. 77). — [5]) (Guagnini Sarmatia Europea fol. 64.): »Ex altera parte erat collocatum Potrimbi ídolum, cujus cultus erat in serpente vivo retinendo, (ker od življenja kače je po indičkem mythu obderžanje sveta visilo), qui lacte se commodius viveret alebatur«. — [6]) Creuzer Symb. I. Taf. IV. N. 8.

v Betlehemu katoličanom v last dala, kteri so božji grob skoz 14, Betlehemsko cerkev pa 58 let v posesti imeli. Če ravno je sultan v letu 1757 vnovič v posebnem patentu poterdil katoličanom njih oblast o svetih krajih, je vendar še v tistem letu podzemeljsko kapelo matere božje in njeni grob, kakor tudi malo kuplo nad božjem grobom, velko cerkev v Betlehemu in en ključ k rojstni jami Grekom izročil. V letu 1802 je dal sultan katoljškim mnihom podzemeljsko jamo (Grotte) v Getsemanu v last. Ko je leta 1808 oginj velko kuplo pokončal, je turška vlada v posebnem patentu Grekom oblast dala, kuplo iznovega napraviti in oškodovano cerkev popraviti. Čeravno je v letu 1812 francoski poslanec od sultana pisano poterjenje dosegel, da katoličani zavoljo tega, da so Greki cerkev popravili, niso svojih prejšnjih pravíc zgubili, se opirajo Greki vendar na svoj patent, po kterem so sveti kraji njim v last dani bili.

Iz tega se očitno vidi, kako je Turk mož beseda. Kar je danes dal, je juter vzel, kakor je kanilo, to je, kdor je začasno v Turčíi bolj obrajtan bil ali več plačal, tistemu se je nov patent dal, — za postavno lastninsko pravíco do svetih krajev ni Turku nikdar mar bilo.

Al je dandanašnji tudi Rusu in Francozu za okrilje (protektorat) nad omenjenimi častitljivimi mesti edino in resnično mar, — al je morebiti tisto okrilje skrilje druzih političnih namenov, bo prihodnost razodela.

Tergovec Sir Džemsiči Džišibhoj.

Temu imenu se bode morebiti kdo nasmejal, al prebravši, koliko je ti mož človeštvu dobrega storil, ga bode visoko spoštoval. Rojen je Džemsiči Džišibhoj leta 1783 v Bombaju v jutrovi Indii; on je sin prav ubozega Parsa, ki se je živil s kupovanjem i prodavanjem starega stekla; bil je še fantič silno marljiv i premeden tako, da ga je še le 18 let starega mladenča Fremdši Nasirvandži, bogat tergovec, vzel v svojo tergovino i mu lastno hčer za ženo dal.

Džišibhoj, kupčevavši dvanajst let, postane najbogateji človek celih Indij i največi dobrotnik človeštva, da mu v jutrovih deželah nikdar ni bilo para. Njegovo jedino prizadetje je ljudém dobrote skazovati, brez da bi iskal od njih slave ali hvale. V letu 1826 je plačal dolgove vsih dolžnikov v Bombaju, ki so zavolj njih zaperti bili. V osemnajstih letih je podelil za mnogoverstne naprave 608.000 rupij, — ena rupia je več vredna kot forint. Koliko da je pa med berače podelil, tega se celò ne vé, Za cerkve je dal 170.000 rupij, za stavbe sodnišnic 50.000 rupij, pogorelcem je poklonil 35.000 rupij, bolnišnicam je dal 65.000 rupij, in 30.000 rupij je razdelil samo za to, da se ljudjé ne pravdajo, ker on tega ne more terpeti; 40.000 rupij je razdelil med poštene ljudí, ki so bili v zadregi za dnarjev voljo; za napravo pokopališča je daroval 30.000 rupij in za kopanje vodnjakov 15.000, za gostivnico, ki bi bolj siromašne potnike brez plačila sprejemala, je poklonil 20.000 rupij.

Pa vse to je le en del dobrot, ktere je ti tergovec storil svojim bratom, in akoravno on največ dobrega storí ljudém svoje vére, vendar tudi ljudém druge vére svoje mile roke ne odtegne, ktere tuja krivíca v nesrečo pahne. Hvaležni tergovci v Indiah so prosili kraljico Viktorio, da naj verlega dobrotneka v viteški stan povzdigne; bil je proglašen za viteza slovesno v Pazelu v letu 1842, kjer stanuje opravnik Bombaja. K tej slovesnosti se je snidila velika množica Parsov, Muhamedanov i Europejcev, in ljudjé njegove vére so vstanovili zavod, kterega namen je prestavljanje in izdavanje dobrih knjig.

Tisti dan, ko je bil za viteza poslavljen, so mu podali od 932 Parsov podpisano hvalno pismo, v kterem hvalijo njegovo poštenje, marljivost in ljudoljubje, in pravijo, da so imenovani zavod utemeljili, misleči, da mu bodo s tim naj bolj vstregli. On jim odgovori v angleškem jeziku, se zahvalivši za hvalo poštovanja, ter reče: „Vi se spominjate mojih dobrot; jez sim tako delal iz notranjega nagiba, ki me sili, od obilnega blaga, ktero mi je sreča podarila, toliko svojim dati, kolikor jim je treba, da opravijo svoje potrebe in si olajšajo svoje težave; plačilo za dobrote mi je stvar sama. Drago mi je, da ste moji misli ugodili in ste nabrani denar za tako žlahen namen obernili, ker jez ne želim druzega kakor da delate v korist i omiko naroda. Jez že davno mislim, kako bi se dalo poboljšati stanje siromašnih Parsov v Bombaju, Suratu in okolici. To vi sami véste, koliko ondi otrok odrase zanemarjenih v izreji in siromašnih. Danes bom osnoval zaklad, iz kterega se bo podpirala i v šolo pošiljala siromašna mladost. V ti namen je že odločenih 300.000 rupij. Nemorem vam poslednjič druzega rêči, kakor da mi nič tako na sercu ne leží kakor sreča i blagostanje mojih rojakov, kterim se lepo zahvaljujem, da tako dobro o meni mislijo“.

Od tega časa je Džemšiči Džišibhoj več dobrega storil, kakor se le misliti zamore. V letu 1843 je dal 170.000 rupij za bolnišnico v gotiškem slogu postavljeno, v kterej zamore biti 300 bolnikov. Pozneje mu je angleška vlada dala po opravniku Jurju Arturu zlato svetinjo z dragimi kamniči udeljano za „dobročinstvo i rodoljubje“. V svojem govoru je rekel opravnik, da je Džišibhoj za občnokoristne naprave izdal več kot 900.000 rupij, med posamne ljudí pa čez 2 miliona rupij.

Ti Indianec pač skor nima para na svetu. Tolikšna dobrodelnost! in brez da bi o ti iskal hvale in slave, kakor toliko druzih ljudí, ki mislijo, da mora celi svet svet njim hvalo i slavo prepevati, ako so komu količkaj dobrega storili.

Novičar iz slovenskih krajev.

Od Savinske doline. Prijetin kraj u lepim Posavinju so Braslovče, tri ure od Celja, pol ure od reke Savine oddaljen, poleg zeleniga berda ležeči terg. Pridni in pobožni ljudjé bivajo tam. Polovíca tega terga sedaj u prahu in pepélu leží!

U četertek, to je, 7. aprila popoldne ob pôl ene se je bil nagloma iz neke samotne bajte čern dim in plam vzdignil. Hud veter, ki je ravno pihal, nese urno požrešni ogenj na bližnje hiše, in u enem hipu je pol terga strašnimu bilo požaru zapadlo. Devetnajst hiš in blizo 30 kozolcov, hlevov, žitnic in druzih gospodarskih pohištev z vsim živežem, oblačilom in orodjem vred je o kratkim plen bilo grozovitiga ognja. Ponoči je začelo dežiti in snežiti, in drugo jutro je pokrival beli sneg černo požarišče. Le malo pogorelcov je zavarovanih. Bog se usmili milovanja vrednih revežev! Naj se pa tudi usmilijo in pomagajo — hitro in obilno — kterim človeško serce u grodih bije! *) J. Š.

Iz Maribora 31. marca. Tudi pri nas je zimsko vreme tako čudno bilo, da se le poredkoma, morebiti o sto letih komaj enkrat, tako primeri. Kakor pravijo, je v letu 1784 enaka pomlad bila kakor letos. Huda zima z velikim snegom se je začela še le 18. marca, ki je deloma skopnul, kar ga 27. in 28. spet ve-

*) Naj bi ti klic zadél serca obilnih dobrotnikov, ki naj bi poslali milodare do prečastitiga tehanta Brašlovškiga gosp. Stojana; tudi »Novíce« bojo rade sprejemale in odrajtovale revnim pogorelcem namenjeno milošino. Vred.

liko pade, ki je drugi dan ponoči (29. marca) zmerznul. Posebno pa je bilo ti dan to, da so se o takem vremenu že škorci (Staare) k nam privlekli, ki so se vsedili po tružicah, za njih mlade na orehih pripravljene. — Za ozimino se ni nič bati, da bi bila škode terpela; vsejati pa tudi še nismo mogli ne jare rèží, ne ječmena, ne ovsa; vendar to se pogostoma v nekterih krajih primeri, brez da bi zato letina slaba bila; le to nam skerb dela, da bo potem, ko bo turšico in krompir saditi in nograde obdelovati treba, preveliko dela na enkrat. V vinskih goricah bojo letos imeli nogradniki priložnost za nove skušnje. Na južnih goricah, v kterih je drugi teden marca sneg popolnoma skopnul in so terte obrezovali, se je na več tertah vidilo, da so začele berz po obrezovanju močno solziti, česar se pa ni zapazilo v tacih nogradih, ker je še sneg bil, akoravno so terte tudi obrezane bile. Vse obrezane terte pokriva sneg na debelo; radovedni smo o prihodnjem pridelku, kterega bi se imeli po zvezdi Saturnu obilnega nadjati.

Iz Postojne zvémo, da se je snidil 7. dan t. m. veliki zbor za osnovo družtva, kterega namen bode obdelovanje krajnskega Krasa in druzih pustot na Notrajnskem. Z veseljem smo slišali, da se je zbralo iz Postojne in vsih dotičnih podružnic kmetijskih dokaj modrih in veljavnih mož, verlih domorodcev, kterim je blagor domovíne pri sercu; od glavnega odbora kmetijske družbe iz Ljubljane je bil poslan odbornik gosp. Ferdinand Schmidt. Cilj in konec tega pervega velkega zbora, kteremu je častiti gosp. Tomšič, c. k. svetovavec deželne sodnije v Vipavi, predsednik izvoljen bil, je bil: osnovati družtvino postavo in pa občje določiti vodila za obdelovanje Krasa in druzih pustot na Notrajnskem. Zbora sklepi se bojo predložili vikši cesarski oblasti, in ko ta poterdi družtvino postavo, potem se bo začelo družtvo in dela njegova. Iz serca želimo, da bi z „združeno pomočjo“ visoke vlade in ljudstva začela se lesketati prijazna daníca zapušenemu Krasu!

Novičar iz mnogih krajev.

Vodník in govornik Koroških poslancov, ki so 4. t. m. šli na Dunaji Njih veličanstvu presvitlemu cesarju veselje razodet nad srečno otetbo iz smertne nevarnosti, so bili preč. knezo-škof Lavantinski Slomšek, ki so ob ti priliki obiskali tudi družtvo sv. Severina in družtvo Dunajskih podmojstrov; povsod so bili z veliko častjo sprejeti. — 23. t. m. bojo v Benetkah spustili novo vojno barko „knez Schwarzenberg“ imenovano, v morje; govorí se, da pridejo tudi cesar k ti slovesnosti. — Konec majnika se pričakujeta pruski kralj in ruski car na Dunaj. — Vsled poslednjega napada Lahov na vojake na stražnicah (vahtah), se bojo stražnice po vsih mestih, kjer je stanovitna vojaška posadka, obdale z železno ograjo. — Iz Dunaja v Gloggniz se bo zidala nova cesarska železnica. — Vse cesarske pošte so preteklo leto nesle 9 milionov in 92.483 fl., stroškov pa je bilo 8 mil. 444.378. — V naše cesarstvo se iz ptujih dežel vsako leto vpeljuje žita za 14 milionov 512.000 fl., izpeljuje se ga pa le za 4 mil. 335.000 fl. — Pervi minister knežije Serbske, mnogozasluženi Garašanin je odstavljen, kakor se sliší, vsled želje ruskega cara, ker Serbia v vojski Černogorski ni porajtala klica Černogorcov. — Hospodar Moldavski, knez Ghika, je spet nastopil vladarstvo. — Sedaj je gotovo, da sv. oče ne pridejo Napoleona kronat; naslednik pravednega kralja grof Chambord je nek protestiral zoper to. Menda vsled vsega tega je francoska vlada oklicala, da ne misli civilnega zakonstva ovreči. — Na južnem Rusovskem napolnuje vlada vse vojaške shrambe s suhárom (Zwieback), kterega v velicih pečéh pod milim nebom pekó. — V Palermi na Laškem in okolici tega mesta je dala vlada poslednji čas več sto prekucije sumljivih ljudí zapreti. — Iz vsega smemo pričakovati, da Turška reč se bo mirno rešila.

Nekaj čisto novega.

V nemškem časniku „Augsb. Allg. Ztg.“ je razglasil dr. Karl Andree neko novíco, o kteri bi mislili, da je „nežica“, če bi nam imenovani dohtar resnice porok ne bil. Obstojí pa ta novíca v skušnji: da se okrogla miza samotež premikovati začnè, ako se več ljudí različne starosti in obojega spôla okoli nje vsede in se zaderží, kakor bomo povedali. Dr. Andree popiše omenjeno poskušnjo takole: Okoli okrogle mize iz terdega lesa in štirimi nogami, ki je bila s preprogo (tepihom) pokrita, se je vsedlo sred hiše 8 ljudí, troje moških in petero ženskih od starosti 16 do 40 let, vsak na svoj stol, ki je od druzega stal za dober čevelj saksebi; obleka in noge sedečih se ne smejo dotikati; vsak položí obé svoje roki rahlo na mizo, tako, da leží njegov mazinec na mazincu njegovega soseda ali sosedine. O pol ure ali tudi pozneje začnè sedeče po rokah nekako zbadati, in miza se začnè premikovati, od konca malo in počasi, pozneje pa se celò suče močneje. — Če je ta skušnja gotova, se ne more to premikovanje drugač zgoditi, kakor da se po popisani dotiki okoli mize sedečih ljudí magnetična moč izbudí, od ktere je znano, da je čudovito silna moč. Če se pa ta skušnja poterdi, bo pot kazala mnogim natoroznanskim preiskavam.

Prav bi bilo, da bi to marsiktera družbica poskusila in naznanila svojo skušnjo. Popoldanske kavoljubne družbice pod našim „Roženbachom“ bi si posebno lahko zamogle zasluge pridobiti o tem natoroznanstvu, ako ni neobhodno potrebno, da se mora to v izbi zgoditi in ne pod milim nebom.

Smert.

Solnce izhaja, u zaton zahaja,
Ura za uro iz življenja vhaja,
Človek na svatbo, iz zemlje doma
U večnost roma.

Smert je pravična, žane slepo koso,
Neprizanaša, Kreze, revo boso,
Kralje, berače pred sabo tíra,
U prah podíra.

Krone ne gleda, ne gradov bliščečih,
Vence junakom mane s senc leskečih,
Paha Nevtone železno roko
U grob globoko.

Zrela za smert je vsak dan mlada koža,
Pade pod koso vela, pade roža
Pervi dan cvetja na sestric grobe
U perst trohnobe.

Smert je mogočna; vse življenje zmore,
Trese pred njo se silna moč natore;
Le dúha, kreposti i dobra dela
Ni nikdar žela.

***

Popravek.

V listu 28. v sostavku »Starozgodovinski pomenki« se ima 1. vprašanje takole glasiti: »Kako je to, da ima imé staro rimske obitelji Cassius zmiraj prestavek latinski Comatus od slavenske besede kasa, kosa, coma, die Locke.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*